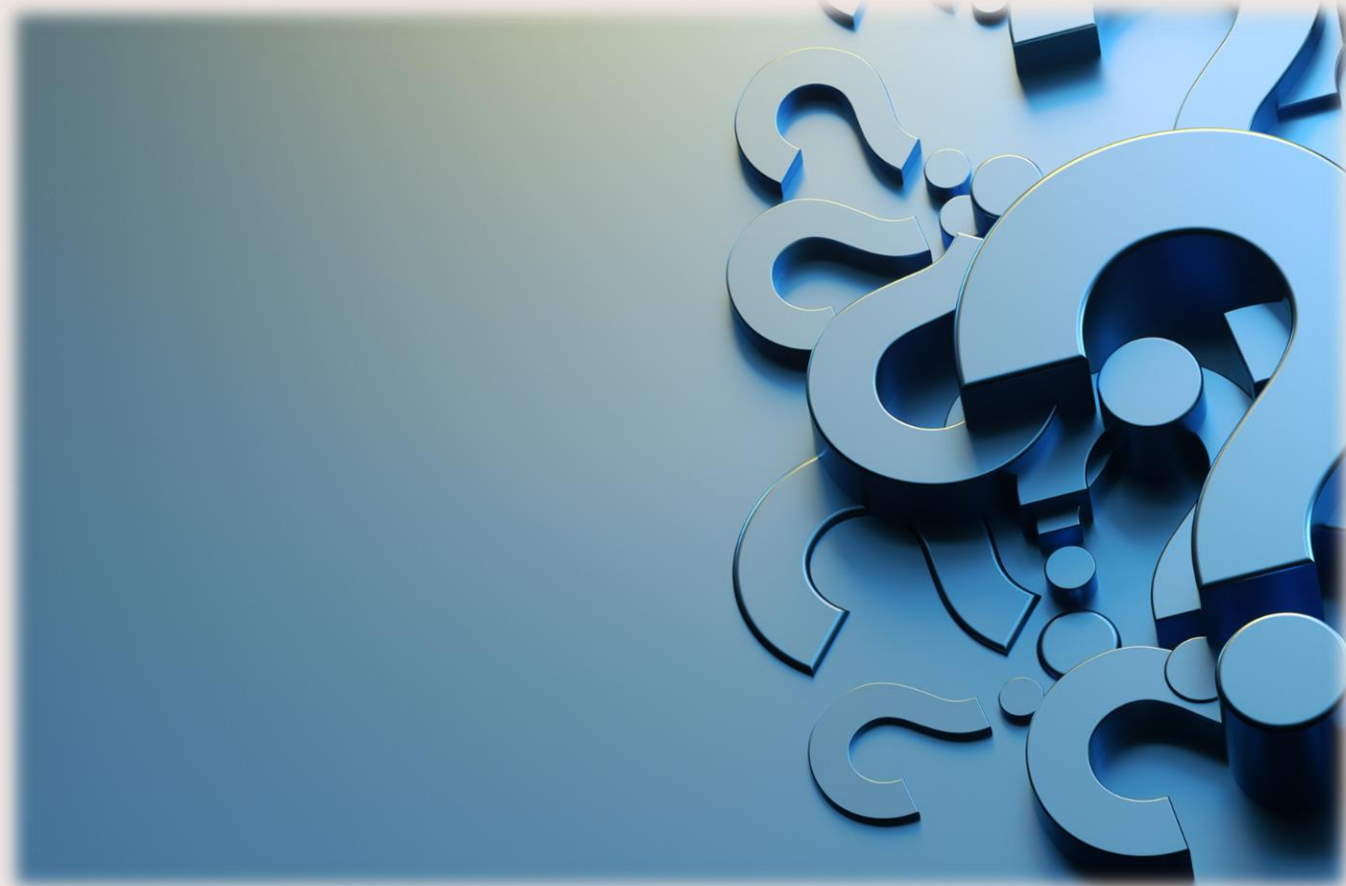

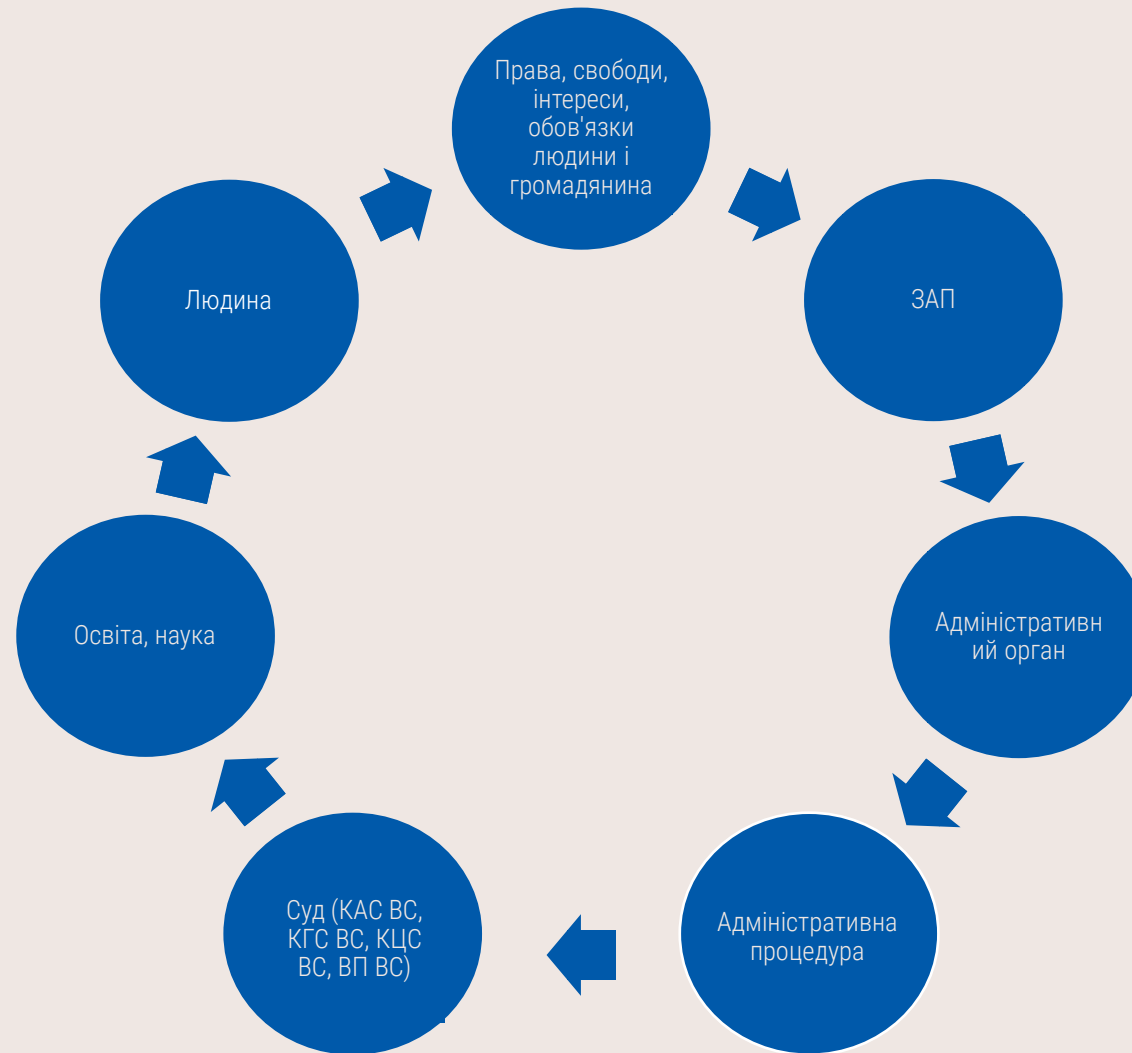

Верховний
Суд

Оцінка публічно–правних відносин адміністративними судами: сьогодення і майбутнє

Володимир Бевзенко
суддя КАС ВС

Публічно–правні відносини

Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник. За заг. ред. Р.С. Мельника. К. : Ваіте, 2014. 376 с.

Загальне адміністративне право : Підручник. За загальною редакцією Р.С. Мельника. Видання друге. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. 688 с.

Бевзенко Володимир, Сусак Марина Публічне будівельне право України : Практичний посібник. Видання друге, змінене і доповнене. Київ : ВД «Дакор», 2024. 578 с.

Смокович М.І., Бевзенко В.М. Адміністративний процес України : теорія, практика : Підручник. Заг. ред. д–ра юрид. наук, проф. Бевзенка Володимира. Пер. з нім. і адапт. Рижкова Геннадія. Видання четверте, змінене, доповнене і перероблене. Київ : ВД «Дакор», 2024. 1224 с.

Конституція України

Стаття 6. Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України.

Стаття 8. В Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. **Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.** Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується.

Стаття 19. Правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на **підставі, в межах повноважень та у спосіб**, що передбачені Конституцією та законами України.

Конституція України

Стаття 125. Судоустрій в Україні будується за принципами територіальності та спеціалізації і визначається законом.

...

З метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері **публічно-правових відносин** діють адміністративні суди.

ЗАП України

Стаття 1. Предмет регулювання та сфера дії Закону

1. Цей Закон регулює **відносини** органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, інших суб'єктів, які відповідно до закону уповноважені здійснювати функції публічної адміністрації, з фізичними та юридичними особами щодо розгляду і вирішення адміністративних справ шляхом прийняття та виконання адміністративних актів.

...

Стаття 2. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

...

2) адміністративна справа (далі – справа) – справа, що стосується **публічно–правових відносин** щодо забезпечення реалізації права, свободи чи законного інтересу особи та/або виконання нею визначених законом обов'язків, захисту її права, свободи чи законного інтересу, розгляд якої здійснюється адміністративним органом;

...

Конституція України

Стаття 8. В Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Норми Конституції України є нормами прямої дії. **Звернення до суду** для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується.

Конституція України

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.
Кожному гарантується право на **оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності** органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

...

КАС України

Стаття 5. Право на звернення до суду та способи судового захисту

1. Кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до адміністративного суду, якщо вважає, що рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або законні інтереси, і просити про їх захист шляхом:

...

ЗАП України

Стаття 27. Учасники адміністративного провадження

1. Учасником адміністративного провадження є:

1) особа, питання про право, свободу чи законний інтерес або обов'язок якої вирішується в адміністративному акті (адресат), у тому числі:

а) особа, яка з метою забезпечення реалізації свого права, свободи чи законного інтересу або виконання нею визначеного законом обов'язку звертається до адміністративного органу із заявою про прийняття адміністративного акта (заявник);

б) особа, стосовно якої адміністративний орган ініціював адміністративне провадження;

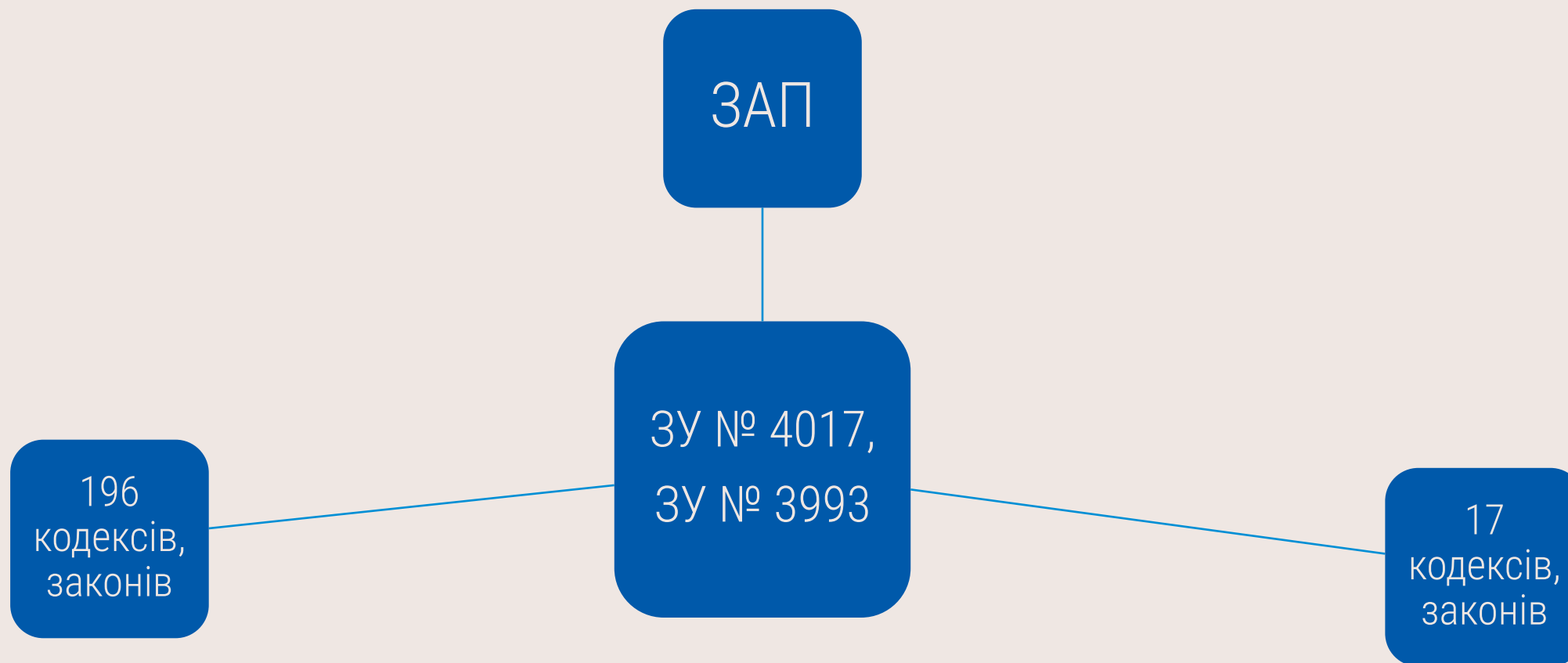
в) особа, яка з метою захисту свого права, свободи чи законного інтересу звертається до адміністративного органу із скаргою (скаржник);

2) інша особа, на право, свободу чи законний інтерес якої негативно впливає або може вплинути адміністративний акт (заінтересована особа).

Справа № 817/1050/18 з оцінкою публічно-правних відносин

В квітні 2018 року Особа звернулася до Рівненського окружного адміністративного суду з позовом до Рівненської міської ради (далі також відповідач-1), Виконавчого комітету Рівненської міської ради (далі також відповідач-2), у якому просив визнати протиправними, такими, що не відповідають Конституції і Законам України, та нечинними :

- рішення Рівненської міської ради від 11 березня 2010 року № 3303 «Про надання дозволу на розробку проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки;
- рішення Рівненської міської ради від 29 червня 2010 року № 3701 «Про затвердження проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки на та передачу її в оренду»;
- рішення Рівненської міської ради від 2 квітня 2013 року № 2873 «Про затвердження Порядку демонтажу незаконно встановлених тимчасових споруд на території міста Рівного»;
- рішення Виконавчого комітету Рівненської міської ради від 12 квітня 2016 року № 44 «Про звільнення території міста Рівного від незаконно встановлених тимчасових споруд».

Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»

Стаття 3. Засади державної реєстрації прав

...

6. Відносини щодо прийняття, набрання чинності, оскарження в адміністративному порядку, виконання, припинення дії адміністративних актів у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень регулюються Законом України «Про адміністративну процедуру» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Адміністративний акт оскаржується до адміністративного суду (ст. ст. 8, 19, 55, 125 Конституції України)

9. **Адміністративні акти** Кабінету Міністрів України оскаржуються до **адміністративного суду** (ст. 49 Закону України «Про Кабінет Міністрів України»).

2. **Накази центрального органу** виконавчої влади або їх окремі положення можуть бути оскаржені фізичними та юридичними особами до **адміністративного суду** в порядку, встановленому законом.

Накази центрального органу виконавчої влади, які є адміністративними актами, оскаржуються в порядку, визначеному Законом України «Про адміністративну процедуру», до центрального органу виконавчої влади, який прийняв такий адміністративний акт, якщо при ньому утворено комісію з розгляду скарг, крім випадків, якщо законами України визначено інший суб'єкт розгляду скарги, та/або до **адміністративного суду**. У разі якщо при центральному органі виконавчої влади комісію з розгляду скарг не утворено, такі накази оскаржуються до адміністративного суду (ст. 23 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»).

Адміністративні акти обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій можуть бути оскаржені до місцевої державної адміністрації, яка прийняла такий адміністративний акт, якщо при ній утворено комісію з розгляду скарг, та/або до **адміністративного суду**. У разі якщо при місцевій державній адміністрації комісію з розгляду скарг не утворено, такі адміністративні акти оскаржуються до **адміністративного суду** (ст. 43 Закону України «Про місцеві державні адміністрації»).

КАС України

Стаття 2. Завдання та основні засади адміністративного судочинства

1. Завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері **публічно-правових відносин** з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

...

ст. 125 Конституції України

З метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері публічно-правових відносин діють адміністративні суди

преамбула, ст.ст. 1, 2 ЗАП

регулює публічно-правові відносини щодо забезпечення реалізації права, свободи чи законного інтересу особи та/або виконання нею визначених законом обов'язків, захисту її права, свободи чи законного інтересу, розгляд якої здійснюється адміністративним органом

Де зараз оцінюються публічно-правні відносини?!

У цивільному процесі

У господарському процесі

Судова практика 2024-2025 р.р.

- 1) КЦС ВС – справа № 346/4520/19
- 2) КГС ВС – справа № 918/1332/23
- 3) ВП ВС – справа № 420/31201/23
- 4) ВП ВС – справа № 910/2546/22

Судова практика 2024-2025 р.р.

5) КАС ВС – справа № 160/10740/25

6) КАС ВС – справа № 240/21813/25

Судова практика 2024-2025 р.р.

1) КЦС ВС – справа № 346/4520/19

Особа звернулася до суду з позовом до **квартирно-експлуатаційної частини району** про визнання права на приватизацію житлового приміщення.

Позовну заяву мотивував тим, що під час проходження військової служби у гарнізоні йому з сім'єю у складі чотирьох осіб на підставі рішення Виконавчого комітету сільської ради видано ордер на право зайняття житлового приміщення з трьох кімнат у квартирі.

Позивач звільнений в запас з посади начальника групи управління польотами керівника польотами військової частини та є військовим пенсіонером.

Позивач звернувся до **КЕЧ району** із заявою про **надання дозволу** на приватизацію квартири, однак у задоволенні його заяви відмовлено з тих підстав, що квартира розподілена як службова.

Позивач, посилаючись на те, що станом на час вселення квартири **не мала статусу службової**, ордер йому видано на загальних підставах, просив задовольнити позов та визнати за ним право на приватизацію житлового приміщення квартири.

Судова практика 2024-2025 р.р.

2) КГС ВС – справа № 918/1332/23

1.1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Лада - Полісся» (далі - ТОВ «Лада - Полісся») звернулося до Господарського суду Рівненської області із позовом до **Головного управління Держгеокадастру у Харківській області** та Фізичної особи - підприємця Троянчука Олександра Петровича (далі - ФОП Троянчук О.П.), за участю третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача - Приватне підприємство - фірма «Абрис» (далі - ПП - фірма Абрис»), в якому просив:

- визнати протиправним та скасувати **рішення державного реєстратора** відділу № 7 управління надання адміністративних послуг ГУ Держгеокадастру Луханіної Ю.М., оформлене протоколом № 8476269 від 13.07.2023 «Про виправлення помилки»;

- скасувати у Державному земельному кадастрі України **державну реєстрацію земельної ділянки** площею 0,7808 га кадастровий номер № 5624683300:07:027:0339, що знаходиться по АДРЕСА_1 та належить на праві власності Троянчуку О.П., шляхом закриття Поземельної книги із припиненням усіх зареєстрованих речових прав та обтяжень на цю земельну ділянку.

Судова практика 2024-2025 р.р.

3) ВП ВС – справа № 420/31201/23

59. Додатково Велика Палата Верховного Суду наголошує, що за змістом частини першої статті 18 Закону № 2073-IX особа має право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності адміністративного органу в порядку адміністративного оскарження відповідно до цього Закону та/або в судовому порядку. Тобто **Закон № 2073-IX не містить чіткого визначення юрисдикції суду**, який може здійснювати розгляд спорів, що виникли у спірних правовідносинах.

60. Отже, у справах з подібними правовідносинами та однаковим нормативно-правовим регулюванням, яке у подальшому змінилося, **Велика Палата Верховного Суду однозначно та послідовно застосовувала норми процесуального права** та зробила висновки, що **спори щодо одночасного існування державної реєстрації кількох прав на один об'єкт нерухомості мають розглядатися у порядку господарського чи цивільного судочинства** залежно від суб'єктного складу сторін.

Судова практика 2024-2025 р.р.

4) ВП ВС – справа № 910/2546/22

Постанова КГС ВС від 3 вересня 2025 року, справа № 910/2546/22, провадження № 12-43гс24

1.1. Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду (далі - КГС ВС) передав цю справу на розгляд Великої Палати Верховного Суду, оскільки вважав за необхідне відступити від низки висновків Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду (далі - КЦС ВС) про необхідність відмовляти у задоволенні позову про **скасування наказу Мін'юсту, яким скасовано рішення державного реєстратора про державну реєстрацію прав та їх обтяжень**, у випадку визначення відповідачем лише Мін'юсту, та від висновку Великої Палати Верховного Суду про те, що відповідачем у такій справі є особа, право на майно якої оспорується та щодо якої було здійснено аналогічний запис у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно (далі - Реєстр), а також для вирішення виключної правової проблеми, яка полягає в існуванні різних підходів як до визначення складу учасників, так і до визначення способів захисту у цій категорії спорів.

9.10. Тобто **Мін'юст оцінює законність проведеної державним реєстратором адміністративної процедури, а не вирішує по суті спір**. При розгляді скарги на рішення державного реєстратора Мін'юст не вправі вирішувати спір між сторонами, зокрема робити висновки про права сторін на майно.

Судова практика 2024-2025 р.р.

5) КАС ВС – справа № 160/10740/25

14 квітня 2025 року ОСОБА_1 звернулась до Дніпропетровського окружного адміністративного суду з позовом до Дніпровської міської ради, в якому просить суд:

- визнати протиправними та скасувати **рішення Дніпровської міської ради** від 19.03.2025 р.:

Окремо звернуто увагу на той факт, що в **оскаржуваних адміністративних актах** відсутня мотивувальна частина, що, на думку позивача, є достатньою підставою для їх скасування.

Позивачем також було вказано, що вона зверталась до відповідача з заявою про залучення її до **адміністративного провадження** з метою дотримання Закону України «Про адміністративну процедуру» № 24/2 від 19.03.2025 р., проте, заява Особи була відхилена з огляду на закінчення адміністративних проваджень.

Отже, позивач вважає спірні рішення протиправними та такими, що прийняті з ігноруванням принципів та норм **Закону України «Про адміністративну процедуру»**, а також з порушенням права позивача на участь в адміністративній процедурі.

Судова практика 2024-2025 р.р.

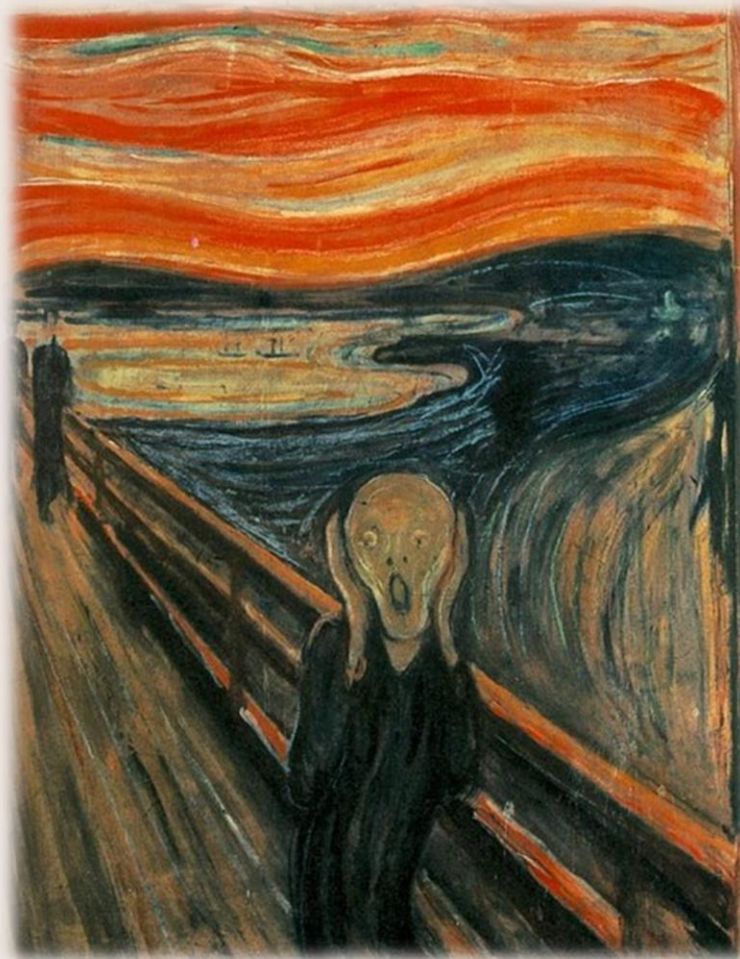
6) КАС ВС – справа № 240/21813/25

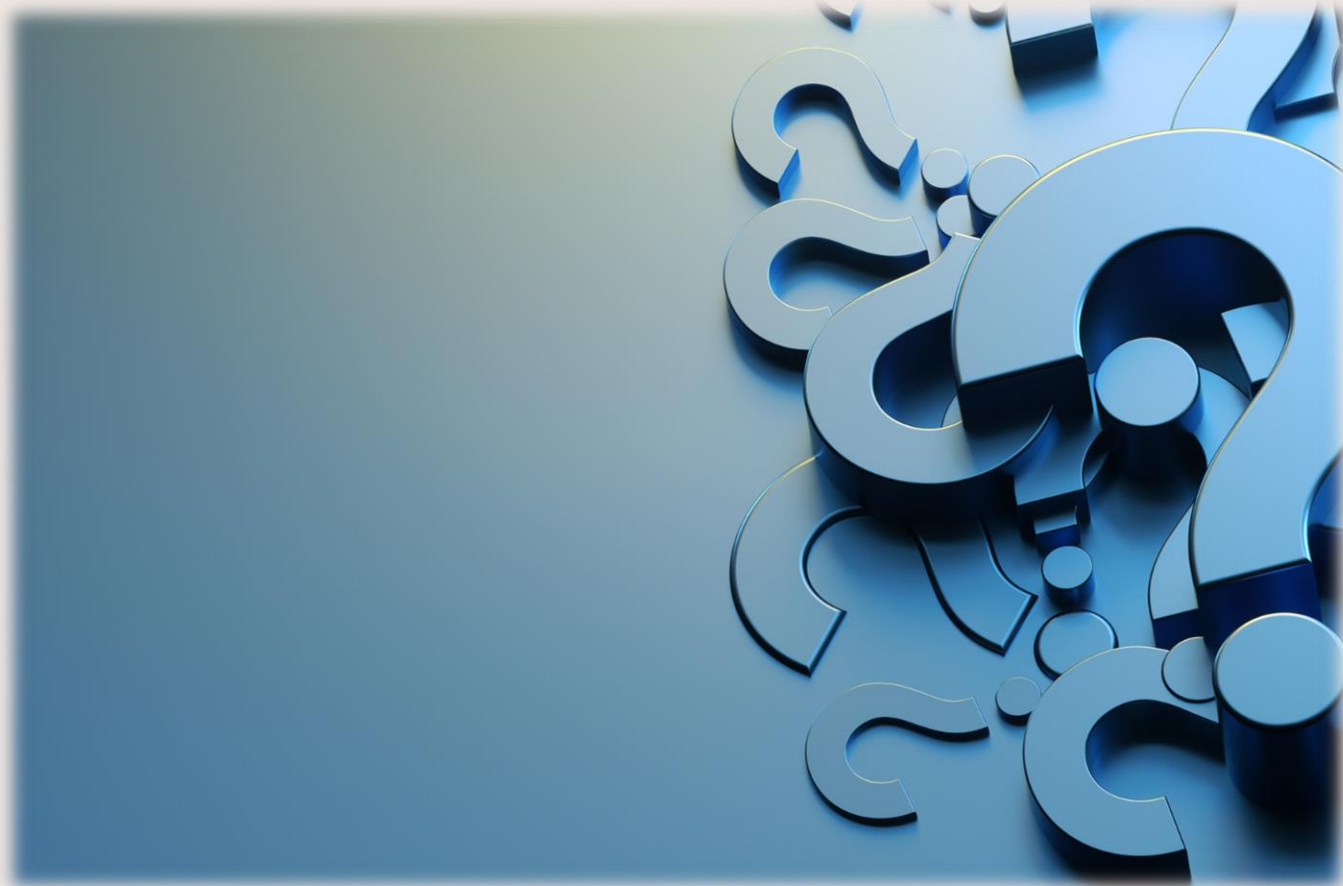
Товариства з обмеженою відповідальністю «ЮНІ ЛЮКС» (далі - ТОВ «ЮНІ ЛЮКС», позивач, скаржник) звернулося до суду з позовом до Міністерства юстиції України (далі - відповідач), в якому просило:

- визнати протиправним та скасувати **наказ Міністерства юстиції України «Про задоволення скарги»** від 20.05.2025 № 1385/5;
- зобов'язати відповідача відновити правове становище в сфері державної реєстрації прав на об'єкти нерухомого майна, що існувало до видачі незаконного наказу від 20.05.2025 № 1385/5.

Ухвалою від 18.09.2025 Житомирський окружний адміністративний суд на підставі п. 1 ч. 1 ст. 170 КАС України **відмовив у відкритті адміністративного провадження**, дійшовши висновку, що спір підлягає розгляду в порядку господарського, а не адміністративного судочинства.

«Крик»/Skrik, Едвард Мунк, 1893

Верховний
Суд

Дякую за увагу!